
Landbruks- og matdepartementet
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo

Svar på unntakssøknad om balanseføring av Sikkilsdalseter for Landbruks- og matdepartementet

Vi viser til Landbruks- og matdepartementet (LMD) sitt brev av 1. oktober 2025, med søknad om midlertidig unntak fra balanseføring av Sikkilsdalseter i sin åpningsbalanse av 1.1.2026. Vi viser også til møter avholdt mellom DFØ og LMD i mai og juni i år.

Landbruks- og matdepartementets begrunnelse for søknad om midlertidig unntak

Staten ved LMD eier en eiendom i Nord-Fron i Innlandet, Sikkilsdalseter. Sikkilsdalseter er en hesteavlseter på ca. 54 000 dekar med 20 bygninger, hvor 8 av bygningene er fredet etter Kulturminneloven. Eiendommen er et helhetlig anlegg med kulturhistorisk verdi, og har trekk som tilsier at eiendommen muligens kan regnes som en nasjonaleiendom. Som eier må departementet ta stilling til om eiendommen skal balanseføres.

LMD har igangsatt et arbeid med å gjøre en faglig vurdering av om LMD fortsatt skal utøve eierskapet og forvaltningsansvaret for Sikkilsdalseter, eller om dette skal utøves av en annen virksomhet. Arbeidet med hvilken løsning departementet lander på, vil ha betydning for om eiendommen skal balanseføres i departementets balanse eller ikke. LMD ber derfor om midlertidig unntak for balanseføring av Sikkilsdalseter i departementets åpningsbalanse til spørsmålene om bl.a. fremtidig eierskap og tilknytningsform blir avklart.

I møter med LMD har det kommet frem at en balanseføring av Sikkilsdalseter vil medføre store kostnader. Kostnadene vil påløpe i forbindelse med verdivurderingen av eiendommen inkludert de 20 bygningene. Om den faglige vurderingen av om eiendommen fortsatt skal eies og forvaltes av LMD resulterer i en beslutning om at eiendommen skal overlates til en annen, vil det være unødvendig og lite effektivt bruk av ressurser å få eiendommen verdsatt etter SRS-reglene på tidspunktet for etablering av åpningsbalansen.

Regelverk

Formålet med de statlige regnskapsstandardene etter rundskriv R-114 *Bruk av de statlige regnskapsstandardene (SRS) i virksomhetsregnskapet* punkt 1, er å legge til rette for et mer omfattende og standardisert informasjonsgrunnlag for styring i statlige virksomheter. Standardene skal også gi et grunnlag for å fremskaffe sammenlignbar kostnadsinformasjon og en bedre oversikt over statens eiendeler.

SRS 1 *Presentasjon av virksomhetsregnskapet* gir regler om formål og utarbeidelse av åpningsbalansen. Formålet med åpningsbalansen er å gi et dekkende bilde av virksomhetens eiendeler, gjeld og eventuelle virksomhetskaptal, og å danne et grunnlag for fremtidig måling av kostnader knyttet til utførelse av samfunnsoppdraget, jf. SRS 1 punkt 37. Virksomhetene må kartlegge hvilke eiendeler den disponerer og hvilke av disse som skal verdsettes og presenteres i åpningsbalansen, jf. SRS 1 punkt 38. Åpningsbalansen skal være basert på pålitelig informasjon, være fullstendig samt være tilstrekkelig dokumentert, jf. SRS 1 punkt 42.

I åpningsbalansen skal varige driftsmidler verdsettes til gjenanskaffelsesverdi eller virkelig verdi, jf. SRS 1 punkt 41. Dersom det ikke finnes et velfungerende marked for eiendelen skal gjenanskaffelsesverdi benyttes. Definisjonene på gjenanskaffelsesverdi og virkelig verdi finnes i SRS 17 *Anleggsmidler* punkt 4. Gjenanskaffelsesverdi for en eiendel er det beløp det vil koste dersom eiendelen skulle anskaffes i dag, vurdert til samme kvalitet, standard og funksjonalitet som eksisterende eiendel. Virkelig verdi tilsvarer det beløp en eiendel kan omsettes for i en transaksjon på armlengdes avstand mellom velinformerte og frivillige parter. I *Veiledningsnotat til åpningsbalansen* står det i punkt 4.7.1 at for tomter, bygninger og annen fast eiendom kan takst eller verdivurdering benyttes ved verdifastsettelse.

Godkjent åpningsbalanse skal foreligge senest ved avleggelse av årsregnskapet for det første året virksomheten utarbeider virksomhetsregnskapet etter SRS, jf. SRS 1 punkt 48.

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av virksomheten, jf. SRS 17 punkt 4. Med varige eiendeler menes eiendeler med utnyttbar levetid på 3 år eller mer. Med betydelige eiendeler forstås eiendeler med anskaffelseskost på 50 000 kroner eller mer.

Dekomponering skal vurderes for store anleggsmidler som består av flere komponenter med ulik utnyttbar levetid, dette kan for eksempel gjelde for bygninger, jf. SRS 17 punkt 26. Vedlegg 2 til SRS 17 inneholder veiledning til hvordan bygninger kan dekomponeres.

Nasjonaleiendommer og kulturminner som ikke benyttes som driftsmiddel i virksomhetens drift, skal ikke balanseføres, jf. SRS 17 punkt 23.

DFØs vurdering

Etter vår vurdering er det SRS 1 punkt 42 LMD trenger unntak fra for å kunne avlegge en åpningsbalanse etter SRS uten at Sikkilsdalseter inngår. I tillegg trenger LMD unntak fra SRS 17 i sin ordinære drift minst for det første året det utarbeides virksomhetsregnskap etter SRS.

Sikkilsdalseter er en stor eiendom med 20 bygninger, hvor noen av bygningene er fredet. Verdsettelse av eiendommen vil være krevende bl.a. fordi bygningsmassen ikke er homogen og fordi det for bygninger skal vurderes dekomponering. Det vil være behov for å innhente ekstern kompetanse, og gitt variasjonen i type bygninger og antall bygninger vil dette medføre større kostnader.

LMD fikk ansvar for Sikkilsdalseter tilbake i 1881, med formål om å benytte eiendommen som hesteavlseter. I dag er det svært uvanlig at slike driftsoppgaver legges til et departement. Departementet har satt i gang en prosess for å gjøre en faglig vurdering av om LMD fortsatt skal utøve eierskapet og ha forvaltningsansvaret for Sikkilsdalseter.

Hvis LMD på bakgrunn av den faglige vurderingen beslutter at eiendommen skal overføres til en annen virksomhet, vil det ha liten verdi som grunnlag for målingen av utførelsen av samfunnsoppdraget til LMD at Sikkilsdalseter inkluderes i åpningsbalansen til departementet. DFØ

vurderer at det vil være effektiv ressursbruk å vente med en ev. verdsettelse av eiendommen inntil spørsmålene om fremtidig eierskap og tilknytningsform er avklart, særlig i lys av at det også gjelder egne regnskapsregler for nasjonaleiendom og kulturminner.

Hvis det besluttes at departementet fortsatt skal utøve eierskapet og ha forvaltningsansvaret for Sikkilsdalseter, vil departementet måtte gjøre en vurdering av om eiendommen er nasjonaleiendom eller kulturminne, og om eiendommen kan sies å være benyttet som driftsmiddel i virksomhetens drift iht. SRS 17 punkt 23.

Av de 20 bygningene på Sikkilsdalseter er 8 fredet etter Kulturminneloven. I fredningsvedtaket står det:

«Formålet med fredningen er å bevare Sikkilsdalseter som et helhetlig anlegg med betydelig kulturhistorisk verdi knyttet til funksjonen både som hesteavlseter og som turisthytte gjennom nærmere 150 år.»

Videre står det:

«Sikkilsdalseter representerer en viktig del av norsk landbruks- og kulturhistorie.»

Om hele Sikkilsdalseter er å anse som nasjonaleiendom eller kulturminne som ikke benyttes som driftsmiddel i virksomhetens drift, skal eiendommen ikke balanseføres, jf. SRS 17 punkt 23.

For oss framstår det som en mest mulig effektiv bruk av ressurser at avklaringen av eierskap og forvaltning gjennomføres før en ev. vurdering av om eiendommen er nasjonaleiendom eller kulturminne. Vi forstår at en slik vurdering ikke er enkel, i og med at ikke alle byggene på eiendommen er fredet, og vurderingen vil kun være nødvendig dersom eierskapet og forvaltningen fremdeles skal ivaretas av LMD.

Hvis Sikkilsdalseter ikke er å anse som nasjonaleiendom eller kulturminne, må departementet ved fortsatt eierskap, verdsette Sikkilsdalseter iht. reglene om verdsettelse i SRS 1 punkt 41 på det tidspunktet eiendommen inkluderes i balansen.

Konklusjon

DFØ har vurdert søknaden om unntak med hjemmel i reglement for økonomistyring i staten § 3 første ledd. DFØ er delegert myndighet til å fastsette unntak i instruks fra Finansdepartementet.

DFØ gir varig unntak fra punkt 42 i SRS 1 *Presentasjon av årsregnskapet*, slik at Sikkilsdalseter ikke må inkluderes i åpningsbalansen til LMD.

DFØ gir midlertidig unntak fra SRS 17 *Anleggsmidler* for regnskapsårene 2026 og 2027 for balanseføring av Sikkilsdalseter. Om det besluttes at departementet fortsatt skal være eier av og forvalte Sikkilsdalseter, og eiendommen ikke er å anse som nasjonaleiendom eller kulturminne, må departementet balanseføre eiendommen fra og med regnskapsåret 2028.

Vi gjør oppmerksomme på at det etter SRS 1 punkt 22 og 23 skal opplyses om anvendte regnskapsprinsipper for vesentlige transaksjoner og andre hendelser. I omtalen av regnskapsprinsipper skal det opplyses om vesentlige avvik fra enkeltbestemmelser i SRS. LMD må derfor i sin prinsippnote gi informasjon om innvilget unntak fra balanseføring av Sikkilsdalseter. Informasjon må gis både i prinsippnoten i åpningsbalansen og i prinsippnoten til virksomhetsregnskapet etter SRS i perioden for midlertidig unntak.

Det bør videre informeres om at Sikkilsdalseter ikke er balanseført. Informasjonen bør gis både i note for anleggsmidler til åpningsbalansen og i note for anleggsmidler i virksomhetsregnskapet etter SRS i perioden for midlertidig unntak.

DFØ legger til grunn at LMD innen utløpet av unntaksperioden har avklart eierskap og tilknytningsform, og dersom eierskap og forvaltning fremdeles skal være hos LMD, har avklart om eiendommen er nasjonaleiendom eller kulturminne. Dersom eierskap og forvaltning fremdeles skal være hos LMD, og eiendommen ikke er nasjonaleiendom eller kulturminne, legger DFØ også til grunn at nødvendige verdivurderinger for balanseføring av Sikkilsdalseter i departementets virksomhetsregnskap gjennomføres innen utløpet av unntaksperioden.

Vennlig hilsen

Marius Seljedal
avdelingsdirektør

Marte Wæge Myklebust
sekssjonsjef

Brevet er elektronisk godkjent og sendes uten underskrift